

PROGRAM PROFILAKTYKI LOGORYTMICZNEJ DLA DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM

Logorytmika to metoda terapeutyczna łącząca w sobie elementy logopedii i rytmiki.

W praktyce logorytmika polega na wykonywaniu ćwiczeń muzyczno-ruchowych. Mają one formę zabawy, dzięki której można wykształcić lub usprawnić małą i dużą motorykę, a co za tym idzie – pośrednio usprawnić narządy mowy (artykulatory). Głównym celem tej metody jest więc usprawnianie ruchowe i słuchowe z wykorzystaniem: rytmu, melodii, tempa, dynamiki, intonacji.

Cele logorytmiki :

- Usprawnienie oddechu
- Wykształcenie prawidłowej fonacji i artykulacji
- Usprawnienie narządów mowy
- Kształcenie słuchu fonematycznego
- Kształcenie pamięci muzycznej
- Kształcenie koncentracji uwagi
- Kształcenie poczucia rytmu, tempa oraz metrum
- Kształcenie szybkiej orientacji w czasie i przestrzeni poprzez reakcję ruchową na sygnały słowne, dźwięk, ciszę
- Kształcenie umiejętności percypowania i odtwarzania ruchem tempa, rytmu, akcentacji i ekspresji w muzyce i wypowiedzi słownej
- Usprawnienie tzw. dużej motoryki w tym rozwijanie umiejętności sprawnego wykonywania ruchu
- Rozwój intelektualny
- Kształcenie takich cech charakteru jak zdyscyplinowanie, porządek, aktywność i poczucie odpowiedzialności
- Rozwój społeczny w tym rozwijanie umiejętności współdziałania w grupie.

Metody pracy:

- czynne: ćwiczenia praktyczne z przedmiotami i bez przedmiotów, z zastosowaniem kart pracy
- słowne: rozmowy, opowiadania, zagadki, objaśnienia i instrukcje słowne
- muzyczne: śpiew, gra na instrumentach perkusyjnych, z zastosowaniem nagrań muzycznych, ruch z muzyką
- ruchowe: ruch swobodny, kontrolowany, jednokierunkowy, wielokierunkowy
- aktywizujące: zbieranie informacji od grupy, dyskusja, burza mózgów
- percepcyjne: obserwacja i pokaz, przykład (modelowanie)
- pedagogika zabawy: zabawa naśladownicza, zabawa przy muzyce, zabawa na niby, zabawa

Formy pracy:

- w kręgu, półkołu, rozsypance, naprzeciwko partnera, w szeregu;
- w grupie, w parach, indywidualnie
- w pozycji stojącej, siedzącej na podłodze i/lub przy stolikach

Środki dydaktyczne:

- zestaw przedmiotów do zabaw: woreczki, piłeczki, chusty, pompony i inne wg potrzeb
- plansze demonstracyjne
- karty pracy
- instrumenty
- nagrania muzyczne do zabaw
- sprzęt do odtwarzania muzyki

Realizacja programu

Program realizowany będzie podczas pobytu dziecka w przedszkolu. Obejmie dzieci 3- i 4 –letnie, ale może obejmować również dzieci 5- i 6-letnie. Realizowane treści, metody, formy i czas zajęć należy dopasować do wieku, poziomu wiedzy i umiejętności dzieci, pomocnym w tym względzie ma być arkusz obserwacji dziecka i diagnoza logopedyczna.

Zajęcia będą odbywały się raz w tygodniu w sali przedszkolnej grupy objętej programem, bądź w ogrodzie przedszkolnym przy warunkach atmosferycznych sprzyjających zabawie na świeżym powietrzu.

Do realizacji zajęć logorytmicznych wykorzystywane będą różnorodne pomoce dydaktyczne. Najważniejszym wyposażeniem jest odtwarzacz płyt CD wraz z nagraniami muzycznymi, rytmicznymi. Niezbędne są również instrumenty perkusyjne.

Przydatne będą przyrządy do ćwiczeń gimnastycznych- min. woreczki z grochem, koła, szarfy, „kamienie” i inne.

Większość pomocy dydaktycznych nauczyciel dobiera według własnych potrzeb i swej pomysłowości, np. przedmioty i przyrządy wykonane z przedmiotów pochodzących z recyklingu- makulatura, opakowania po jogurtach, serkach, pudełka, metalowe puszki etc.

Podczas przygotowywania pomocy dydaktycznych niezbędne będą materiały papiernicze pochodzące z zasobów grupy, w której odbywały będą się zajęcia, często przydadzą się też takie pomoce dekoratorskie jak balony, serpentyny etc.

Podczas projektowania i planowania zajęć warto też wykorzystać jako inspiracje porę roku i dary natury jako pomoce naukowe- liście, kasztany, żołądź, kwiaty, kamienie, patyki, muszelki, ziarna zbóż, nasiona, owoce, bądź warzywa etc.

Treści programowe, zadania i spodziewane efekty

Tematyka zajęć będzie oparta o tzw. kręgi tematyczne związane z porami roku, zainteresowaniami dzieci. Ramy konstrukcyjne zajęć będą tworzyć powtarzające się elementy, np. powitanie i pożegnanie piosenką i zabawą. Pewne ćwiczenia będą stałe, a wzbogacane o nowe elementy na kolejnych zajęciach.

Program wspiera realizację podstawy programowej wychowania przedszkolnego w następujących obszarach:

Dziecko:

- uczestniczy w zabawach ruchowych, w tym rytmicznych, muzycznych, naśladowczych, z przyborami lub bez nich; wykonuje różne formy ruchu: bieżne, skoczne, z czworakowaniem, rzutne;
- wykonuje podstawowe ćwiczenia kształtujące nawyk utrzymania prawidłowej postawy ciała;
- wykazuje sprawność ciała i koordynację w stopniu pozwalającym na rozpoczęcie systematycznej nauki czynności złożonych, takich jak czytanie i pisanie;
- przedstawia swoje emocje i uczucia, używając charakterystycznych dla dziecka form wyrazu;
- obdarza uwagę inne dzieci i osoby dorosłe;
- komunikuje się z dziećmi i osobami dorosłymi, wykorzystując komunikaty werbalne i pozawerbalne; wyraża swoje oczekiwania społeczne wobec innego dziecka, grupy;
- wyraża swoje rozumienie świata, zjawisk i rzeczy znajdujących się w bliskim otoczeniu za pomocą komunikatów pozawerbalnych: tańca, intencjonalnego ruchu, gestów, impresji plastycznych, technicznych, teatralnych, mimicznych, konstrukcji i modeli z tworzyw i materiału naturalnego;
- wyraża swoje rozumienie świata, zjawisk i rzeczy znajdujących się w bliskim otoczeniu za pomocą języka mówionego, posługuje się językiem polskim w mowie zrozumiałej dla dzieci i osób dorosłych, mówi płynnie, wyraźnie, rytmicznie, poprawnie wypowiada ciche i głośne dźwięki mowy, rozróżnia głoski na początku i końcu w wybranych prostych fonetycznie słowach;
- eksperymentuje rytmem, głosem, dźwiękami i ruchem, rozwijając swoją wyobraźnię muzyczną; słucha, odtwarza i tworzy muzykę, śpiewa piosenki, porusza się przy muzyce i do muzyki, dostrzega zmiany charakteru muzyki, np. dynamiki, tempa i wysokości dźwięku oraz wyraża ją ruchem, reaguje na sygnały, muzykuje z użyciem instrumentów oraz innych źródeł dźwięku; śpiewa piosenki z dziecięcego repertuaru oraz łatwe piosenki ludowe; chętnie uczestniczy w zbiorowym muzykowaniu; wyraża emocje i zjawiska pozamuzyczne różnymi środkami aktywności muzycznej; aktywnie słucha muzyki; wykonuje lub rozpoznaje melodie, piosenki i pieśni, np. ważne dla wszystkich dzieci w przedszkolu, np. hymn przedszkola, charakterystyczne dla uroczystości narodowych (hymn narodowy), potrzebne do organizacji uroczystości np. Dnia Babci i Dziadka, święta przedszkolaka (piosenki okazjonalne) i inne; w skupieniu słucha muzyki.

Dziecko potrafi:

- wykryć i zlokalizować źródło dźwięku
- różnicować dźwięki ze względu na czas trwania, natężenie, wysokość, rytm, tempo, intonację, akcent
- zareagować ruchem i werbalnie na bodźce słuchowe i/lub wzrokowe
- odtworzyć struktury rytmiczne (wyklaskać, wytupać, zagrać na instrumencie)
- wysłuchać ekspozycji dźwiękowych (produkcji na instrumentach, nagrań muzycznych i tekstów słownych)
- zapamiętać kolejności bodźców dźwiękowych, akustycznych i werbalnych
- powtórzyć słowa, zdania, śpiewanki, rymowanki i wierszyki
- wykonać sekwencje słuchowo – ruchową
- odraczać i czekać na swoją kolej w zadaniu lub zabawie
- odtwarzać schematy ruchowe (sekwencje)
- naśladować ruchy motoryki dużej i małej z użyciem przedmiotu i bez niego
- naśladować ćwiczenia aparatu artykulacyjnego
- inicjować i podtrzymać kontakty werbalne.

Ewaluacja

Celem ewaluacji jest otrzymanie informacji zwrotnej na temat efektywności przeprowadzonych działań i stopnia realizacji zamierzonych celów

Narzędzie ewaluacji:

- Przeprowadzenie obserwacji dziecka w oparciu o przygotowany arkusz obserwacji (na początku roku szkolnego i pod koniec)
- opinie nauczycieli, rodziców oraz dzieci (wywiad)

Bibliografia:

Bombol E.: Logorytmika – ruch słuch słowo. Podręcznik do szkolenia. ProCentrum

Stadnicki J.: Terapia dzieci muzyką ruchem i mową. WSiP, Warszawa 1998

Wikipedia <https://pl.wikipedia.org/>

<http://poradnik-logopedyczny.pl/metody-programy/terapia-logopedyczna/122/logorytmika.html>

Podstawa programowa wychowania przedszkolnego (Dz. U. poz. 356 oraz z 2018 r. poz. 1679)